

Otázka: Štěstí

Předmět: Filozofie

Přidal(a): Martin Matura

Role štěstí v etice:

- štěstí je pojímáno jako nejvyšší dobro, podle něhož se orientuje veškeré lidské úsilí

Pojem zdařilého života:

- štěstí je znakem či stavem zdařilého života
- -řastný života vykazuje co nejvíce slastí a co nejméně strastí (podle teorií různé druhy)

Vymezení eudaimonistické etiky oproti jiným pojetím:

- z řeckého Eudaimonia =“dobře se dařit, vzkvétat, blaženost, štěstí“; označuje objektivní situaci člověka
- nejvyšší dobro nalézá v dosažení osobního štěstí, v blaženosti; formuloval Aristoteles
- Aristoteles chápe štěstí/blaženost jako hlavní cíl života, sice existují cíle, které jsou samy o sobě hodnotné, ale zároveň směřují k blaženosti; naopak o štěstí neusilujeme kvůli něčemu jinému
- Aristoteles stejně jako Platon trvá na tom, že štěstí nemůže být odtrženo od slasti, ten kdo je šťastný zakouší ve svém životě i slast a zároveň neplatí opak, ten, kdo zažívá slast, nemusí být šťasten
- hodnota slasti je určována hodnotou činnosti, slast dovršuje a zdokonaluje činnost
- pro dosažení štěstí považuje Aristotelés činnost, která je řízena rozumem
- štěstí je tedy rozumové a zároveň člověka motivuje, protože konání dobra vyvolává

v člověku slast (která je ale obsažena v ctnosti)

- **Oproti jiným teoriím: zabývá se životem člověka, jehož cílem je blaženost (žít blažený život), blaženost však tkví v duchovní rovině, ctnost je základní složkou štěstí (součást štěstí) X epikureismus - ctnost je jen prostředkem k dosažení štěstí**

Různá chápání pojmu štěstí:

- **Megarská škola:** důraz na správné myšlení, ke štěstí stačí moudrost a ctnost
- **Kyrénská škola:** pochopila Sókratovu blaženost jako tělesné radovánky, ztotožnila dobré s příjemným, přiklonila se k sensualismu a subjektivismu a holdováním rozkoši dospěla až k pesimismu a propagaci sebevraždy
- **Epikureismus:** štěstí/slast chápána jako vnitřní rovnováha mezi tělesným uspokojováním potřeb a duševním blahem (vyhýbání se strastem, ty plynou z bezbřehého uspokojování tělesných slastí), šťastným životem je život v ataraxii (=neotřesitelnost duše), soběstačnosti a kritickém myšlení, které nás má zbavit neodůvodněných úzkostí před mytickými a náboženskými přeludy
- **Stoicismus:** štěstí spočívá v dosažení klidu, nevzrušivém životě (apatheia), v souladu s přírodou - logem
- **Aristotelés, Platón:** pravé naplnění člověka je v čistě duchovní sféře, odhlíží od tělesných stránek člověka; štěstí jako rozumová činnost v kontextu ctnostného a materiálně zabezpečeného života; štěstí je naplněno v životě v polis - obecnost a objektivnost štěstí
- **Kant:** štěstí je různé pro různé lidi, proto nelze z představy štěstí odvozovat žádnou zobecnitelnou mravní povinnost; shrnul to takto: štěstí je stav, kdy jde všechno podle přání a chtění; podle Kanta je morálním příkazem prokazovat se jako ten, kdo je hoden štěstí. Chtít být šťastný je přírodní touha každého člověka, chtít být hoden štěstí je naopak výsledek lidské svobody, tj. rozumového a sebe-určujícího morálního jednání
- **Freud:** princip slasti je centrem všeho lidského úsilí, dosažitelné maximum štěstí spočívá v co největším oprostění od strasti a v dobrém náhradním uspokojení
- **Martin Seele:** pozice negativního a formálního pojmu štěstí, štěstí je stále dobrý života, ale s rozdílem, že se nepokouší říct jak dosáhnout štěstí pro jednotlivce, ale jak vytvořit a chránit podmínky dobrého života pro všechny (bez jistoty, zdraví a svobody je štěstí nemyslitelné, jsou to nutné, však nikoli postačující podmínky)

Hédonismus:

- z řeckého *hedóné*=slast, radost
- empiristická etika, tzn. že každá z těchto etik je principiálně orientování na uspokojování empiricko-přírodních, smyslových afektů
- lidské jednání je motivováno výlučně snahou získat slast a vyhnout se strasti
- mravně dobré je to, co přináší slast
- rozum v tomto pojetí slouží ke kalkulování strast versus strast (podle Kanta podává technické (jakými prostředky) a pragmatické (jaké cíle volit, aby to bylo co nejpozitivnější) úvahy)
- etika se stává uměním žít
- u hédonismu štěstí subjektivní
- vznikl jako kritika vůči racionalistické filosofii antické doby, kde štěstí tkvělo v čisté duchovní sféře a odhlíželo se od tělesných stránek člověka

Hodnocení:

- antické tradice jsou orientovány egoisticky; není mravně univerzální, je podmíněná libostí a nelibostí, kdežto mravní nárok by měl být nepodmíněn, vede ke konfliktu s naším předporozuměním - tyto problémy vysvitují v každé emp.etice.